

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl „Europos socialinio fondo +“ (ESF+)

(COM(2018) 382 final – 2018/0206 (COD))

(2019/C 62/27)

Pranešėjas **Krzysztof BALON**

Bendrapranešėję **Cinzia DEL RIO**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2018 6 11 Europos Sąjungos Taryba, 2018 6 19
Teisinis pagrindas	SESV 46 straipsnio d punktas, 149 straipsnis, 153 straipsnio 2 dalies a punktas, 164 straipsnis, 168 straipsnio 5 dalis, 175 straipsnio 3 dalis ir 349 straipsnis
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2018 9 26
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 10 17
Plenarinė sesija Nr.	538
Balsavimo rezultatai	183/2/2
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), kuriuo siekiama pagerinti ES priemonių suderinamumą ir sąveiką sujungiant kai kuriuos ES fondus ir supaprastinant kai kurias procedūras. Atkreipdamas dėmesį į kai kuriuos itin svarbius šio pasiūlymo aspektus, EESRK ragina skubiai priimti atsakingą ir suderintą sprendimą dėl šio pasiūlymo prieš kitąmet įvyksiančius Europos Parlamento rinkimus.

1.2. Europai reikia gerai suderinti ekonominę, investicijų ir socialinę politiką, kad ji galėtų išlikti konkurencinga pasaulio ekonomikoje ir užtikrinti kokybišką užimtumą, kokybišką švietimą ir mokymą, kuris turėtų būti visuotinai teikiamas ir prieinamas, taip pat vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, socialinę įtrauktį ir aktyvų dalyvavimą visuomenės gyvenime. Reikia tokio ES biudžeto, kuris leistų atremti didžiulius iššūkius, kaip antai jaunimo nedarbas, įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis, ilgalaikis nedarbas, sparčiai kintanti darbo rinka ir naujų formų darbo poveikis žmonėms, iššūkiai, dėl kurių atsiranda nauja marginalizuotų grupių socialinė atskirtis, o skurdo lygis kai kuriose šalyse išlieka aukštas. Be to, visiškai naujiems su skaitmeninimu susijusiems iššūkiams reikia inovatyvių ES finansavimo strategijų ⁽¹⁾.

1.3. EESRK labai kritiškai vertina šį pasiūlymą, nes jame numatyta sumažinti ES sanglaudos politikai skiriamas lėšas. Konkrečiai kalbant apie ESF+, lėšas realiaja išraiška numatyta sumažinti 6 %. Be to, EESRK nesutinka, kad būtų panaikinta mažiausia sanglaudos politikos finansavimo iš ESF+ dalis (kuri šiuo metu yra 23,1 %). Turėdamas omenyje tai, kad ESF+ yra pagrindinė finansavimo priemonė, skirta Europos socialinių teisių ramsčiui įgyvendinti, EESRK ragina 30 % visų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikai skiriamų išteklių skirti ESF+, o 30 % ESF+ išteklių skirti socialinės įtraukties priemonėms.

1.4. Sprendimas sujungti įvairius fondus ir programas į naująją ESF+ struktūrą turėtų būti rūpestingai įgyvendinamas, atsižvelgiant į bet kokią galimybę padidinti jų veiksmingumą ir rezultatyvumą, palyginti su atskiromis įgyvendinimo sistemomis. EESRK ragina Komisiją labiau supaprastinti vadovaujančiosioms institucijoms ir paramos gavėjams taikomas

⁽¹⁾ Žr., pvz., EESRK nuomonę dėl daugiamečių finansinės programos po 2020 m. (OL C 440, 2018 12 6, p. 106).

ESF+ taisyklės, kartu užtikrinant, kad projektai atitiktų ES vertybes. Su aktyvia įtrauktimi susijusi reikiama sąlyga, kad pretenduodamos į ESG+ finansavimą valstybės narės privalo turėti nacionalines kovos su skurdu ir socialine atskirtimi strategijas, kitą daugiametės finansinės programos (DFP) finansavimo laikotarpį turėtų būti ir toliau taikoma visoms valstybėms narėms.

1.5. ESF+ turėtų būti naudojamasi laikantis ES pagrindinių teisių chartijos, JT vaiko teisių konvencijos (JT VTK) ir JT neįgaliųjų teisių konvencijos (JT NTK) nuostatų. Europos partnerystės elgesio kodekso taisyklių laikymasis turi būti laikomas reikiama sąlyga, partnerystės sutartys ir veiksmų programos turėtų būti peržiūrimos, o tuo atveju, jei jomis nevykdomi visi Europos partnerystės elgesio kodekso įpareigojimai, turėtų būti taikomos sankcijos.

1.6. Europos Sąjunga turėtų visapusiškai pasinaudoti vietos, nacionaliniu ir Europos lygmenimis veikiančių socialinių partnerių ir kitų pilietinės visuomenės organizacijų (PVO) patirtimi ir gebėjimais, įtraukdama juos – kartu su paslaugų naudotojais ir atsižvelgiant į skirtingus jų vaidmenis – į ES finansavimo programavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo procesus. Socialiniai partneriai ir kitos PVO yra svarbūs Europos demokratinio projekto dalyviai. Tai reiškia, kad valdžios institucijos turėtų sudaryti jiems palankesnes sąlygas gauti turimų ESF+ išteklių. EESRK pritaria ESF+ komiteto sudėties peržiūrai, kaip nustatyta Reglamento 40 straipsnio 2 dalyje, vadovaujantis Bendrųjų nuostatų reglamento 6 straipsnio 1 dalies c punktu ir laikantis Europos partnerystės elgesio kodekso principų.

1.7. Pakankama turimų išteklių dalis turėtų būti skirta nedidelių vietos organizacijų iniciatyva vykdomiems projektams, taip pat paramos persikirstymo veiksmams, siekiant remti vietos lygmeniu veikiančių organizacijų veiklą. Nepiniginiais įnašais turėtų būti taikomos tokios pat sąlygos kaip ir finansiniams įnašams.

1.8. Paprastai visų valstybių narių veiksmų programos turėtų pasižymėti tarptautiškumu (arba vykdoma tarpvalstybine veikla). Tai būtina norint puoselėti skirtingų valstybių narių piliečių europinės tapatybės jausmą.

1.9. EESRK mano, kad svarbu nustatyti aukšto lygio finansavimą Europos ir jos gyventojų atečiai svarbiose veiklos srityse. Prie šių sričių būtų galima priskirti: kokybišką jaunimo užimtumą, lyčių lygybės iniciatyvas, pažeidžiamų grupių įtrauktį ir užimtumą, mokymąsi visą gyvenimą ir įgūdžių tobulinimą sparčiai kintančios skaitmeninės darbo rinkos sąlygomis, visuotinės svarbos viešųjų paslaugų stiprinimą, taip pat viešojo administravimo institucijų, socialinių partnerių (taikant tikslingą socialinio dialogo stiprinimo ir bendros veiklos vykdymo metodą) ir kitų PVO gebėjimų stiprinimą, įskaitant jų dalyvavimą fondo valdymo procesuose siekiant užtikrinti geresnį valdymą.

1.10. Atsižvelgdamas į tai, jog socialinei ekonomikai tenka vis svarbesnis vaidmuo stiprinant socialinį ES aspektą, EESRK taip pat mano, kad parama socialinės ekonomikos veiklai turėtų tapti atskiru konkrečiu ESF+ tikslu.

1.11. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą nustatyti naujus lėšų paskirstymo rodiklius. Vis dėlto dabartinė sistema tebėra daugiausia grindžiama bendrojo vidaus produkto (BVP). Be to, EESRK mano, kad reikia pagerinti ESF+ ir įgyvendinant Europos semestrą pateiktų konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų sąsają. EESRK yra susirūpinęs dėl to, kad gali būti taikomos griežtos sąlygos. Todėl jis pabrėžia, kad dėl šios sąsajos turėtų susitarti nacionalinės ir ES valdžios institucijos, visapusiškai ir aktyviai dalyvaujant socialiniams partneriams ir kitoms PVO.

1.12. Socialiniai partneriai ir kitos PVO stebėsenos komitetuose turėtų būti laikomi lygiateisiais suinteresuotaisiais subjektais, turinčiais balsavimo teises ir galimybę vykdyti konkrečias priežiūros funkcijas. Atliekant stebėseną taip pat reikėtų vertinti socialinės įtraukties priemonių taikymo pažangą, užuot tik taikius kiekybinių rodiklių rinkinį.

1.13. EESRK pabrėžia, jog svarbu, kad ESF+ ir toliau priklausytų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikos taikymo sričiai.

1.14. EESRK nepitaria pasiūlymui sumažinti ESF+ Europos bendro finansavimo normą. Bet kuriuo atveju, toks sumažinimas neturėtų būti taikomas projektų vykdytojams.

2. Įvadas. Komisijos pasiūlymai dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos ir dabartinė socialinė padėtis Europos Sąjungoje

2.1. 2018 m. gegužės 2 d. Europos Komisija paskelbė komunikatą dėl savo pasiūlymų dėl 2021–2027 m. DFP, vėliau, atitinkamai 2018 m. gegužės 29–31 d. ir birželio 1 d., buvo paskelbti reglamentai dėl DFP ir „Europos socialinio fondo +“.

2.2. Kaip prašė Europos Parlamentas, siekiant stabilizuoti naujų veiksmų finansavimą ir spręsti naujas vidaus problemas, ES biudžetas turėtų būti padidintas iki 1,3 % BVP (pasiūlyme siūloma padidinti iki 1,08 %), o nuosavų išteklių sistemą reikėtų pertvarkyti. Tik padidinus biudžetą ES galės (net ir po „Brexit'o“) laikytis išipareigojimo įgyvendinti JT darnaus vystymosi tikslus (DVT) ir Europos socialinių teisių ramstį, pagal kurį Europos lygmeniu nustatomi naujos socialinės ir darbo politikos tikslai ir principai, skatinti kurti kokybiškas darbo vietas ir suteikti lygių galimybių, užtikrinti kokybišką švietimą ir mokymą, kuris turėtų būti visuotinai teikiamas ir prieinamas visiems, kad būtų galima reaguoti į staigius darbo rinkos pokyčius ir užtikrinti tinkamas darbo sąlygas, taip pat didesnę socialinę įtrauktį ir apsaugą, kad visi asmenys galėtų aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.

2.3. Europa pasaulio ekonomikoje turi išlikti konkurencinga ir užtikrinti aukštus užimtumo ir socialinius standartus. EESRK ragina skubiai priimti atsakingą ir suderintą sprendimą dėl DFP ir pasiūlymo dėl ESF+ prieš įvykstant Europos Parlamento rinkimams.

2.4. Sąjunga šiuo metu susiduria su naujomis problemomis, kurių atsiranda dėl būtinybės įveikti ilgą ekonomikos ir socialinės krizės laikotarpį, ir turi spręsti klausimus, susijusius su sparčiai kintančios darbo rinkos ir susijusių naujų darbo formų poveikiu, tinkamo lygio įgūdžių stoka, nedideliu darbo jėgos judumu, visų galimybių vykdant aktyvią darbo rinkos politiką neišnaudojimu, švietimo ir mokymo sistemų neefektyvumu, taip pat „nauja“ marginalizuotų grupių, įskaitant romus ir migrantus, socialine atskirtimi.

2.5. Jaunimo nedarbo lygis ES vis dar tebėra didelis. Tokią padėtį dar labiau pablogina tai, kad vis dažniau naudojamos nestandartinės darbo sutartys, kurios ypač dažnai sudaromos su jaunimu, o nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių (NEET) skaičius toliau išlieka aukštas. Kelete EESRK nuomonių buvo pabrėžta, kad įgūdžių pasiūla neatitinka darbdavių poreikių. Todėl šiandienos uždavinys – didinti kokybišką užimtumą, o jaunimo užimtumui skirti prioritetą. Tačiau kai kuriose valstybėse narėse kritinę ribą ima siekti kitų grupių, pavyzdžiui, moterų, pagyvenusių žmonių ir migrantų, nedarbo problema, todėl jai reikia konkrečių sprendimų.

2.6. Darbo vietoms didelį poveikį daro naujų technologijų diegimas, skaitmeninimas ir dirbtinis intelektas: kokybiškas pagrindinis ugdymas, aukštus standartus atitinkantis ir veiksmingas mokymas, mokymasis visą gyvenimą, kvalifikacijos kėlimas bei perkvalifikavimas ir kintančių ES ekonomikos poreikių tenkinimas pasinaudojant tiksliniais įgūdžiais ir gebėjimais bus būtinos priemonės, padėsiančios ateityje kuo geriau išnaudoti darbo galimybes ir skatinti verslo konkurencingumą⁽²⁾. Be tokių priemonių, taip pat reikia gerai suderinti ekonominę, investicijų ir socialinę politiką, skirtą integraciniam ir tvariam inovacijomis grindžiamam augimui skatinti.

2.7. Kitas itin svarbus aspektas yra piliečių skurdo lygis: 118 mln. ES piliečių (arba 23,7 % visų ES gyventojų) vis dar skursta ir yra socialiai atskirti arba jiems gresia skurdas ir socialinė atskirtis⁽³⁾. Dirbančiųjų skurdas kai kuriose šalyse taip pat išlieka didelis, kartu labai didėja nepakankamas užimtumas⁽⁴⁾.

3. Pagrindiniai siūlomo reglamento dėl „Europos socialinio fondo +“ aspektai

3.1. Siekiant padidinti papildomų ES priemonių suderinamumą ir sąveiką, padidinti lankstumą, sudaryti fondams sąlygas geriau atsižvelgti į problemas ir supaprastinti fondų programavimą ir valdymą, steigiant naująją „Europos socialinį fondą +“ (ESF+) sujungiami toliau išvardyti fondai ir 2014–2020 m. DFP programos:

— Europos socialinis fondas (ESF) ir Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI),

⁽²⁾ Žr. OL C 237, 2018 7 6, p. 8.

⁽³⁾ Europos Komisija, 2017 m. bendra užimtumo ataskaita.

⁽⁴⁾ Eurostato ir Bendrijos statistikos apie pajamas ir gyvenimo sąlygas duomenys. Šiame ir kai kuriuose kituose dokumento punktuose pakartojamos pozicijos, išdėstytos EESRK informaciniame pranešime „Tolėsnė veikla, susijusi su nuomone SOC/537“, kuri EESRK savo 2018 m. balandžio 18–19 d. įvykusioje 534-ojoje plenarinėje sesijoje vieningai patvirtino ir pateikė Europos Komisijai. Šiame informaciniame pranešime dažnai buvo cituojama nuomonė OL C 173, 2017 5 31, p. 15.

- Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF),
- Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programa (EaSI) ir
- Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa (Sveikatos programa).

3.2. Bendras 2021–2027 m. ESF+ skirtas biudžetas yra maždaug 101 mlrd. EUR (dabartinėmis kainomis), iš kurių 100 mlrd. EUR bus skirta ESF+ veiklos kryptims, kuriai taikomas pasidalijamasis valdymas (buvusiems ESF ir EPLSAF). Finansinis paketas ESF+ veiklos kryptims, kurioms taikomas tiesioginis valdymas, bus 1 174 mln. EUR dabartinėmis kainomis, iš kurių 761 mln. EUR bus skirta užimtumui ir socialinėms inovacijoms, o 413 mln. EUR – sveikatai. ESF+ taip pat apima JUI, todėl 10 % finansinių asignavimų bus skirta 15–29 metų amžiaus jaunimui. Ne mažiau kaip 25 % nacionalinių ESF+ išteklių bus skirta socialinei įtraukčiai skatinti ir kovai su skurdu. Be to, valstybės narės bent 2 % savo ESF + išteklių turės skirti priemonėms, skirtoms labiausiai skurstantiems asmenims.

3.3. Siekiant supaprastinti ESF+ veiklos įgyvendinimą, sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą ir pagrindinį dėmesį skirti pasiektiems rezultatams, į Bendrųjų nuostatų reglamentą (BNR) įtraukta keletas nuostatų. ESF+ reglamente taip pat numatytos priemonės materialiniam nepritekliui mažinti, siekiant atsižvelgti į suinteresuotųjų subjektų pageidavimą šios rūšies pagalbai taikyti paprastesnius reikalavimus ir supaprastinti duomenų rinkimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimus.

4. Bendrosios pastabos dėl siūlomo reglamento

4.1. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl ESF+, visų pirma turėdamas omenyje šiuos aspektus:

- fondo derinimą su Europos socialinių teisių ramsčiu,
- fondo gaires dėl kokybiškų rezultatų, taikant patobulintus rodiklius,
- būtinybės supaprastinti ir padidinti lankstumą pripažinimą,
- dėmesio sutelkimą į tris politikos sritis: užimtumą, švietimą ir socialinę įtrauktį,
- nustatytą novatoriškų veiksmų prioritetą, siekiant remti socialines inovacijas ir socialinį eksperimentavimą, kurie stiprina partnerystėmis grindžiamą principo „iš apačios į viršų“ taikymą,
- fondo nuoseklumą ir suderinamumą su kitomis finansavimo programomis, pavyzdžiui, „Erasmus“⁽⁵⁾ ir Europos regioninės plėtros fondu (ERPF) pagal DFP Investavimo į žmones politikos skyriaus nuostatas,
- tai, kad steigiant šį fondą pavieniai fondai ir programos sujungiami į vieną struktūrą, siekiant geriau kovoti su skurdu, socialine atskirtimi, nedarbu ir nepakankamu užimtumu Europos Sąjungoje.

4.2. EESRK neigiamai vertina faktą, kad siūlomas bendras kitos DFP dydis yra apie 1,1 trln. EUR, t. y. realiąja išraiška mažesnis už dabartinės DFP lygį. Be to, EESRK labai kritiškai vertina pasiūlymą sumažinti ES sanglaudos politikai skiriamas lėšas; pagal 2021–2027 m. DFP jos sumažinamos apie 7 %. Konkrečiai kalbant apie ESF+, pasiūlyme nurodoma, kad sanglaudos politikai skiriama 27 % visų asignavimų. Realiąja išraiška tai reiškia, kad ESF+ lėšos bus sumažintos 6 %. Be to, EESRK nesutinka, kad būtų panaikinta mažiausia sanglaudos politikos finansavimo iš ESF+ dalis (kuri šiuo metu yra 23,1 %). Turėdamas omenyje tai, kad ESF+ yra pagrindinė finansavimo priemonė, skirta Europos socialinių teisių ramsčiui įgyvendinti, EESRK taip pat ragina 30 % ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikai skirtų išteklių skirti ESF+ ir rekomenduoja 30 % ESF+ išteklių skirti socialinės įtraukties priemonėms. EESRK nepritaria pasiūlymui sumažinti ESF+ Europos bendro finansavimo normą. Bet kuriuo atveju, toks sumažinimas neturėtų būti taikomas projektų vykdytojams.

4.3. Šiomis aplinkybėmis EESRK ryžtingai pakartoja, kad ES ir nacionaliniu lygmenimis skiriant lėšų būtina:

- spręsti gyvenimo kokybės bei profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros problemas,

⁽⁵⁾ EESRK nuomonėje dėl „Erasmus“ (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 194) rekomenduojama palikti pavadinimą „Erasmus“.

- investuoti į įtraukų, kokybišką švietimą ir mokymą, kuris turėtų būti prieinamas ir įperkamas visiems ir orientuotas į dabartinius ir būsimus darbo rinkos poreikius,
- mažinti nedarbą ir igūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktį, visų pirma ilgalaikį ir jaunimo nedarbą, taip pat nepakankamą užimtumą, ir gerinti mokymą ir tinkamas darbo sąlygas, įtraukiant darbuotojus, kurių darbo santykiai yra naujo pobūdžio (netipiniai), o kartais ir neteisėti,
- spręsti demografines problemas ir visiems užtikrinti tinkamą ir tvarią socialinę apsaugą per visą gyvenimo ciklą,
- skatinti neįgalių žmonių įtrauktį ir užtikrinti jiems prieinamumą,
- kurti, išbandyti, įvertinti ir plačiau diegti inovatyvius sprendimus ir stiprinti principą „iš apačios į viršų“ bei partnerystėmis paremtą socialinį eksperimentavimą, įtraukiant valdžios institucijas, privatųjį sektorių, socialinius partnerius ir kitas pilietinės visuomenės organizacijas,
- skatinti lygias galimybes ir kovoti su visomis diskriminacijos formomis,
- gerinti marginalizuotų grupių, įskaitant benamystę patiriančius asmenis, įsidarbinamumą bei socialinę ir ekonominę integraciją,
- remti migrantų integraciją,
- šeimos ir bendruomenės lygmenimis teikti individualiems poreikiams pritaikytą paramą ir suteikti daugiau galimybių naudotis įperkamomis, tvariomis ir kokybiškomis socialinėmis paslaugomis, taip pat sveikatos priežiūros ir aprūpinimo būstu paslaugomis,
- skatinti bendrus socialinių partnerių veiksmus,
- remti administravimo / valdymo institucijų, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų stiprinimą.

4.4. Kadangi ES struktūriniai fondai yra pagrindinė konkurencingesnės, darnesnės, atsparesnės ir labiau socialinės Europos varomoji jėga, valstybėms narėms tenka ypatinga pareiga investuoti ESF+ lėšas į viešųjų subjektų, socialinės ekonomikos subjektų ir kitų ne pelno organizacijų teikiamas socialines paslaugas.

4.5. Sprendimas sujungti įvairius fondus ir programas į naująją ESF+ struktūrą turėtų būti rūpestingai įgyvendinamas, atsižvelgiant į bet kokią galimybę padidinti jų veiksmingumą ir rezultatyvumą, palyginti su atskiromis įgyvendinimo sistemomis⁽⁶⁾.

4.6. Komisija siūlo sujungti JUI ir ESF+, siekiant užtikrinti jaunimui skirtų veiksmų nuoseklumą ir veiksmingumą. Šiuo pasiūlymu siekiama sustiprinti valstybių narių užimtumo politiką. Reikėtų supaprastinti procedūras, pagal kurias skiriamas JUI finansavimas, ir jas taikant užtikrinti aiškų išteklių paskirstymą. Jeigu to padaryti neįmanoma, naudingiau būtų JUI palikti atskira finansinė iniciatyva. Be to, reikia imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad skaičiavimai, pagal kuriuos reikalaujama, kad valstybės narės naudotų ne mažiau kaip 10 % ESF+ lėšų Jaunimo užimtumo iniciatyvai įgyvendinti, būtų veiksmingi ir pagrįsti. Reikia stengtis užkirsti kelią tam, kad JUI nebūtų nustumta į užribį ir kad jai skirtas biudžetas 2021–2027 m. nebūtų sumažintas⁽⁷⁾.

4.7. Taip pat svarbu pripažinti, kad socialiniai partneriai ir – lygiomis teisėmis – kitos pilietinės visuomenės organizacijos yra svarbūs Europos demokratinio projekto dalyviai. Todėl valdžios institucijos turi sudaryti joms palankesnes sąlygas gauti turimų išteklių.

4.8. Europos Sąjunga turėtų visapusiškai pasinaudoti vietos, nacionaliniu ir Europos lygmenimis veikiančių socialinių partnerių ir kitų PVO patirtimi ir gebėjimais, įtraukdama juos – kartu su paslaugų naudotojais ir atsižvelgiant į skirtingus jų vaidmenis – į ES finansavimo programavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo procesus⁽⁸⁾. Šiuo tikslu reikės aiškiai nurodyti Europos partnerystės elgesio kodeksą. Šio kodekso laikymasis turi būti laikomas reikiama sąlyga. Šioje srityje paramą teikiantys socialiniai partneriai ir kitos PVO, gavę reikiamą paramą, turėtų kurti atitinkamas vertinimo priemones ir,

⁽⁶⁾ Žr. stebėsenos tyrimo galutinę ataskaitą, Sutartis Nr. VC/2017/0131, kuria įgyvendinama Bendroji sutartis Nr. VC/2013/0017, p. 50.

⁽⁷⁾ Žr. Europos jaunimo forumo analizę, https://www.youthforum.org/sites/default/files/2018-07/_ESF%2B%20data%20analysis_web-site.pdf.

⁽⁸⁾ Žr. OL C 173, 2017 5 31, p. 15.

kai įmanoma, pasinaudoti tiesioginių paramos gavėjų kompetencija ⁽⁹⁾. Tai galima pasiekti tik tuo atveju, jei biurokratinė našta bus sumažinta, o finansavimo taisyklės, kuriomis remiami socialiniai partneriai ir kitos PVO, supaprastintos.

4.9. Pakankama turimų išteklių dalis turėtų būti skirta nedidelių vietos organizacijų iniciatyva vykdomiems projektams, taip pat paramos persikirstymo veiksmams. Taip būtų sudarytos sąlygos remti vietos lygmeniu veikiančias organizacijas ir savipagalbos grupes, taip pat išvengti pernelyg didelio su bendru finansavimu susijusio biurokratizmo sukeliama atgrasančio poveikio, kurį patiria PVO, arba jį sušvelninti. Nepiniginiais įnašais turėtų būti taikomos tokios pat sąlygos kaip ir finansiniams įnašams.

4.10. Pažymėtina, kad daugeliu atvejų taikant finansines priemones, pavyzdžiui, paskolas, garantijas arba nuosavą kapitalą, neužtikrinamas pakankamas socialinių projektų finansavimas. Todėl pagrindiniu įgyvendinimo mechanizmu turėtų būti pasirinktos dotacijos, nebent kitos pagalbos priemonės būtų efektyvesnės.

4.11. EESRK ragina Europos Komisiją dar labiau supaprastinti vadovaujančiosioms institucijoms ir paramos gavėjams taikomas ESF+ taisykles. Tačiau Komisija ir vadovaujančiosios institucijos turėtų imtis konkrečių priemonių siekdamas užtikrinti, kad supaprastinus šias taisykles skurdą ir socialinę atskirtį patiriančių žmonių labai veikiančios ir su jais bendradarbiaujančios PVO nepatirtų finansinės rizikos. Tokia rizika ypač susijusi su platesniais asmens duomenų rinkimo reikalavimais.

4.12. Dėl bet kokio fondų taisyklių supaprastinimo neturėtų būti pašalinami mechanizmai (pvz., reikiamos sąlygos), taikomi siekiant užtikrinti, kad ES fondų finansuojami projektai atitiktų ES vertybes, visų pirma išsipareigojimą gerbti žmogaus teises. Su aktyvia įtrauktimi susijusi reikiama sąlyga, pagal kurią valstybės narės privalo turėti nacionalines kovos su skurdu ir socialine atskirtimi strategijas, kad galėtų pretenduoti į ESF+ finansavimą, kitą DFP finansavimo laikotarpį turėtų būti toliau taikoma visoms valstybėms narėms.

4.13. Kadangi ESF+ yra Europos fondas, paprastai visų valstybių narių veiksmų programos turėtų pasižymėti tarptautiškumu (arba vykdoma tarpvalstybine veikla). Tai būtina norint puoselėti įvairių valstybių narių piliečių europinės tapatybės jausmą ir labiau padidinti finansinės paramos, kurią ES teikia savo piliečiams, matomumą. Siekdamas padėti įgyvendinti tarpvalstybinius projektus, valstybės narės turėtų toliau vadovautis gerąja patirtimi ir sėkmingais dabartinio finansavimo laikotarpio (2014–2020 m.) pavyzdžiais, taip pat jais dalytis.

5. Konkrečios su siūlomu reglamentu susijusios pastabos ir reikalavimai

5.1. EESRK mano, kad svarbu nustatyti konkrečius ESF+ tikslus ⁽¹⁰⁾ ir aukšto lygio finansavimą Europos ir jos gyventojų ateičiai svarbiausiose veiklos srityse, kaip antai:

- kokybiškas jaunimo užimtumas,
- lyčių lygybės iniciatyvos,
- pažeidžiamų grupių, pavyzdžiui, neįgaliųjų ir migrantų, įtrauktis ir užimtumas,
- galimybė mokytis visą gyvenimą sparčiai kintančios skaitmeninės darbo rinkos sąlygomis,
- visuotinės svarbos viešųjų paslaugų stiprinimas, nes jos padeda gerinti gyvenimo kokybę bei profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą,
- viešojo administravimo institucijų, socialinių partnerių ir kitų PVO gebėjimų stiprinimas siekiant užtikrinti geresnę valdymą, įskaitant fondo valdymą.

⁽⁹⁾ *Idem* ir „Tolesnė veikla, susijusi su nuomone SOC/537“.

⁽¹⁰⁾ Žr. siūlomo reglamento 3 ir 4 straipsnius.

5.2. Atsižvelgdamas į tai, jog socialinei ekonomikai tenka vis svarbesnis vaidmuo stiprinant socialinį ES aspektą, EESRK taip pat mano, kad parama socialinės ekonomikos veiklai turėtų būti nustatyta kaip atskiras ESF+ tikslas ⁽¹¹⁾. Numatytos priemonės turėtų būti sutelktos į visą socialinę ekonomiką, atsižvelgiant į jos įvairovę skirtingose valstybėse narėse. Komisija raginama bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant skatinti socialinei ekonomikai palankią ekosistemą.

5.3. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą nustatyti naujus rodiklius, taikomus lėšų paskirstymui jaunimo nedarbo, žemo išsilavinimo lygio, klimato kaitos ir migrantų priėmimo ir (arba) integravimo ir panašiose srityse, siekiant geriau atsižvelgti į socialinę ir ekonominę Europos regionų bei teritorijų padėtį ir suderinti šiuos rodiklius su Europos socialinių teisių ramsčio socialinių rodiklių suvestine. Vis dėlto dabartinė lėšų paskirstymo sistema tebėra daugiausia grindžiama BVP ⁽¹²⁾.

5.4. EESRK mano, kad nepaprastai svarbi yra sąsaja tarp ESF+ ir Europos semestro konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų. Kartu EESRK yra susirūpinęs dėl to, kad gali būti taikomos griežtos sąlygos. Todėl jis pabrėžia, kad dėl jos šios sąsajos susitarti turėtų nacionalinės ir ES valdžios institucijos, visapusiškai ir aktyviai dalyvaujant socialiniams partneriams ir kitoms PVO ⁽¹³⁾, nes svarbu užtikrinti vidutinės trukmės ir ilgalaikę strategiją.

5.5. EESRK pabrėžia, jog svarbu, kad ESF+ ir toliau priklausytų ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politikos taikymo sričiai, turint omenyje tai, kad ekonomikos augimas, užimtumo tikslai ir socialinė įtrauktis yra glaudžiai susiję. ESF + pridėtinė vertė, palyginti su valstybių narių veiksmais, yra susijusi su teritoriniais poreikiais ir fondo integravimu su kitais struktūriniais fondais siekiant vietos lygmeniu įgyvendinti nuoseklias ir visapusiškas iniciatyvas. Šiuo klausimu regioninis ir (arba) vietos aspektas yra itin svarbus programuojant ir įgyvendinant konkrečiai pritaikytas priemones.

5.6. EESRK palankiai vertina valstybėms narėms nustatytą pareigą užtikrinti tinkamą socialinių partnerių ir kitų PVO dalyvavimą įgyvendinant ESF+ remiamą politiką ir gebėjimų stiprinimo veiklai bei bendriems veiksams skiriant tinkamą ESF+ išteklių sumą. Tai turėtų apimti tikslingą požiūrį į socialinių partnerių gebėjimų stiprinimą, atsižvelgiant į 2016 m. keturšalę ataskaitą dėl naujos socialinio dialogo pradžios ir siekį užtikrinti, kad vadovaujančiosios institucijos išteklius paskirstytų pagal poreikius, skirdamos juos mokymams, tinklų kūrimo priemonėms, socialinio dialogo stiprinimo veiksams ir kartu su socialiniais partneriais vykdomai veiklai ⁽¹⁴⁾.

5.7. Siekdamas skatinti kitas PVO tinkamai dalyvauti ESF+ remiamoje veikloje, ypač socialinės įtraukties, lyčių lygybės ir lygių galimybių srityse, vadovaujančiosios institucijos turi užtikrinti, kad šių organizacijų gebėjimų stiprinimo veiklai būtų skiriama tinkama ESF+ išteklių suma.

5.8. Valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti Europos partnerystės elgesio kodekso 17 straipsniu. Kadangi partnerystės sutartys ir veiksmų programos yra Komisijos ir nacionalinių valdžios institucijų derybų rezultatas, tvirtindama šias sutartis Komisija galėtų būti reiklesnė ir turėtų reikalauti, kad tais atvejais, kai nepakankamai laikomasi su partnerystės principu susijusių įsipareigojimų, jos būtų peržiūrėtos ⁽¹⁵⁾. Be to, naujam 2021–2027 m. laikotarpiui Europos partnerystės elgesio kodeksas turėtų būti peržiūrėtas, o socialinių partnerių ir kitų PVO vaidmuo turėtų būti aiškiai apibrėžtas. EESRK pritaria ESF+ komiteto sudėties peržiūrai, kaip nustatyta Reglamento 40 straipsnio 2 dalyje, vadovaujantis Bendrųjų nuostatų reglamento 6 straipsnio 1 dalies c punktu ir laikantis Europos partnerystės elgesio kodekso principų. Todėl 40 straipsnio 2 dalyje reikėtų nurodyti, kad kiekviena valstybė narė į ESF+ komitetą turi paskirti vieną Vyriausybės atstovą, vieną darbuotojų organizacijų atstovą, vieną darbdavių organizacijų atstovą ir vieną pilietinės visuomenės atstovą.

5.9. Komisija turėtų patikslinti partnerystės sutartis įgyvendinančioms valstybių narių valdžios institucijoms taikomus būtiniausius reikalavimus, įskaitant netinkamo įgyvendinimo atveju taikytinas sankcijas. Jeigu valstybės narės nesilaikytų Europos partnerystės elgesio kodekso, jos turėtų būti baudžiamos įvairiomis priemonėmis, o rimtais reikalavimų nesilaikymo atvejais turėtų būti sustabdomi mokėjimai, kaip numatyta Europos struktūrinių ir investicijų fondų atveju ⁽¹⁶⁾.

⁽¹¹⁾ Žr. siūlomo reglamento 4 straipsnį.

⁽¹²⁾ Žr. siūlomo reglamento 4 straipsnį.

⁽¹³⁾ Žr. siūlomo reglamento 7 straipsnį.

⁽¹⁴⁾ Žr. siūlomo reglamento 8 straipsnį.

⁽¹⁵⁾ Žr. siūlomo reglamento 4 straipsnį.

⁽¹⁶⁾ Žr. siūlomo reglamento 34 straipsnį.

5.10. Stebėsenos komitetai turėtų veikti skaidriau ir prasmingiau ir vykdyti konkrečias priežiūros funkcijas. Socialiniai partneriai ir PVO stebėsenos komitetuose turėtų būti laikomi lygiateisiais suinteresuotaisiais subjektais, todėl jie turi būti privalomais nariais ir turėti balsavimo teisę. Atliekant stebėseną taip pat reikėtų užtikrinti, kad visi fondai būtų naudojami laikantis ES pagrindinių teisių chartijos ir tarptautinių žmogaus teisių standartų, įskaitant JT VTK ir JT NTK, kurias ratifikavo ES ir 27 jos valstybės narės. Be to, atliekant stebėseną taip pat reikėtų vertinti socialinės įtraukties priemonių taikymo pažangą, užuot tik taikius kiekybinių rodiklių rinkinį⁽¹⁷⁾.

2018 m. spalio 17 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER*

⁽¹⁷⁾ Žr. siūlomo reglamento 38 ir 39 straipsnius.